

การประเมินการจัดการสถานศึกษา
อาชีวศึกษาเอกชนประเภทช่างอุตสาหกรรมสาขาวิชาช่างยนต์
สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ ภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0
กรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทฟาง *

Education Management Evaluation of Private Vocational
Schools of Industrial Engineering Department,
The Major of Body Work and Automotive Paint
Under the Policy of Thailand 4.0. The Case Studies of
North Fang Vocational College

วรโชติ จีเรือน, และ สุริยจรัส เตชะตันมินสกุล
Worachot Jeeroun, and Suriyajaras Techatunminasakul
วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
School of Administrative Studies, Maejo University
Corresponding Author, E-mail: vira.spk@gmail.com

บทคัดย่อ

การประเมินการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนประเภทช่างอุตสาหกรรมสาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ ภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 กรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทฟาง มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระบบการบริหารและการจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทฟาง และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการจัดการศึกษา ด้านความถูกต้องความเหมาะสม

* ได้รับความเห็นชอบ: 4 กุมภาพันธ์ 2565; แก้ไขบทความ: 20 กันยายน 2565; ตีพิมพ์: 22 กันยายน 2565

ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดย การวิเคราะห์เอกสารและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและนักศึกษา ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนประเภทช่างอุตสาหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทฟาง

ผลการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) ประกอบด้วยด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รูปแบบในการจัดตั้ง การบริหาร และการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนประเภทช่าง อุตสาหกรรมสาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 มีความเป็นไปได้มากที่สุด รองลงมาคือ ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ ของการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 8 รูปแบบ ดังนี้ 1) การกำหนดแนวทางให้ผู้เรียนด้านตัวถังและสีรถยนต์ให้เป็นการฝึกคนมีทักษะความสามารถ ด้านวิชาชีพที่สำคัญมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ 2) พัฒนาระบบ การบริหารจัดการแนวใหม่ให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมและ มาตรฐานสากล 3) สร้างความเข้าใจและปรับทัศนคติของสังคมให้เห็นความสำคัญของการจัดการ อาชีวศึกษา 4) การพัฒนาให้ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และรู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลง 6) จัดทำแผนปฏิรูประบบการบริหารภายในแบบมีส่วนร่วม 7) มีการขับเคลื่อน ระบบเครือข่ายการบริหาร ประสานงาน ร่วมมือระหว่างวิทยาลัยที่เปิดสอนช่างยนต์สาขางาน ตัวถังและสีรถยนต์ในระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับสถาบันการอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา และ 8) พัฒนาระบบการติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน (Project – Based Management)

คำสำคัญ: อาชีวศึกษาเอกชน; ช่างอุตสาหกรรม; นโยบายประเทศไทย 4.0

Abstract

The study titled education management evaluation of private vocational schools of Industrial Engineering Department, the major of body work and automotive paint under the policy of Thailand 4.0. The case studies of North Fang Vocational College aimed to 1) Assess the administrative system and management of North Fang Vocational College, Fang District, Chiang Mai Province, the area of

educational management in the category of industrial technicians in automotive mechanics department, the field of body and paint work in the category of industrial technician. 2) To make policy recommendations for the administration and management of private vocational collage in the category of industrial technicians in automotive mechanics department under the Thailand 4.0 policy in terms of accuracy, suitability possibilities and benefits by using mixed research methodology by document analysis and using questionnaires, teachers and collage owners of establishments accepting students for experience training and parent's student.

The results of assessment in CIPP model consisted of the context evaluation, the input evaluation, the process evaluation and the product evaluation. The average is at a high level, when considering each aspect, it was found that the form of establishment, administration and management of private vocational collage in the category of industrial technicians in the department of automotive engineering, the field of body and paint work under the Thailand 4.0 policy was the most likely, followed by the suitability, conformity and usefulness of the management of private vocational collage in the category of industrial technicians in the field of automotive engineering in the field of body and paint work, there are 8 policy recommendations as follows: 1) Driving a curriculum development plan focusing on learners to acquire knowledge, skills and professional skills necessary for the 21st century 2) Developing an educational institution management system in line with changes based on innovation ecosystem and international standards; 3) Creating understanding and adjusting attitudes towards teaching and learning in the vocational education system; 4) Developing executives to use digital technology creatively 5) Developing a digital technology system for vocational education that follows students equally and 6) Make a participatory internal management reform plan. 7) Drive network and exchange information between college at provincial, regional and national

vocational levels; and 8) To develop a process for monitoring and reporting on performance (Project-Based Management) to be a model college of private vocational management.

Keywords: private vocational collage; industrial mechanic; Thailand 4.0 policy

1. บทนำ

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 จุดเน้นการพัฒนาคนทุกกลุ่ม ให้มีความรู้พื้นฐานเข้มแข็งมีทักษะชีวิตพัฒนาสมรรถนะ ทักษะของกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการพร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคนและสังคมไทยเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะกำลังคนให้สามารถประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิต และสนับสนุนการแข่งขันของประเทศ เป้าหมายเชิงคุณภาพ คือ การพัฒนาให้คนมีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ เป้าหมายเชิงปริมาณ คือ การเพิ่มกำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของกำลังแรงงาน ทั้งประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, น. 35-36) ส่งผลให้การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในปัจจุบันจึงได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีทั้งในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เน้นการฝึกปฏิบัติจริงโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ซึ่งผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์การทำงานจากสถานที่ทำงานและมีรายได้ระหว่างเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560) ในปีการศึกษา 2557 มีสัดส่วนผู้เรียนสายสามัญกับอาชีวศึกษาคือ 68:32 เมื่อคนที่นิยมเรียนอาชีวศึกษาน้อยและมีสัดส่วนลดลงอีก ในขณะที่ตลาดแรงงานยังต้องการนักเรียนสายอาชีวะ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการตั้งเป้าการเพิ่มสัดส่วนของนักเรียนอาชีวะต่อนักเรียนสายสามัญเป็น 60:40 โดยได้มีการเพิ่มงบประมาณการปรับปรุง พัฒนา และการจูงใจให้นักเรียนมาเรียนสายอาชีวะเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังไม่ได้ผล

ปี 2557 เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้เล็งเห็นปัญหาและต้องการพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษาที่ขาดแคลนโดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมยานยนต์ ซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศไทยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ในอุตสาหกรรมนี้จึงมีการแข่งขันค่อนข้างสูงทั้งในระดับภูมิภาคและนานาชาติ จึงเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ทุก

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันพัฒนาศักยภาพบุคลากรในอุตสาหกรรมยานยนต์ให้มีสมรรถนะสูง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สอดคล้องกับการเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ประกอบกับปัจจุบันประเทศไทยขาดแคลนกำลังแรงงานในสาขานี้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยทางสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการประชุมคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) และคณะอนุกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (อ.กรอ.อศ.) ด้านงานซ่อมตัวถังและสีรถยนต์ขึ้นและสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรในด้านนี้อย่างจริงจังและต่อเนื่องจึงเป็นแนวทางและที่มาในการจัดตั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทฟาง

วิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทฟาง ได้นำนโยบายการศึกษาเพื่อการมีงานทำตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) ที่วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ โดยมีการทำบันทึกตกลงความร่วมมือ (MOU) และพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี ร่วมกับบริษัทเชียงใหม่สยามรุ่งเรืองฟาง จำกัดและสถานประกอบการพันธมิตรมากกว่า 200 แห่งที่ประกอบธุรกิจ ซ่อมตัวถังและสีรถยนต์ ตลอดจนมีการเปิดสถานประกอบการควบคู่กับการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นมืออาชีพโดยมีหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จะเรียนอยู่ที่วิทยาลัย 3 ภาคเรียน และฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ 3 ภาคเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จะเรียนอยู่ที่วิทยาลัย 2 ภาคเรียน และฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ 2 ภาคเรียน หัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนของการมีสถานประกอบการในโรงเรียน และ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีคือการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่นานและต่อเนื่องทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์และทักษะ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริง

กล่าวได้ว่าวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทฟางเป็นวิทยาลัยอาชีวเอกชนต้นแบบประเภทช่างอุตสาหกรรมที่มีสถานประกอบการภายในวิทยาลัยควบคู่กับการจัดการศึกษาแบบทวิภาคีที่เป็นที่ยอมรับในวงการการศึกษา ดังนั้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาอาชีวะประเภท

ช่างยนต์อุตสาหกรรม จึงเป็นการศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนประเภทช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ ภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 สารสนเทศจากกรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทผาง เพื่อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการวางนโยบายต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินระบบการบริหารและการจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทผาง อำเภอผาง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการจัดการศึกษาประเภทช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ประเภทช่างอุตสาหกรรมภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0

2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการจัดการศึกษาประเภทช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ประเภทช่างอุตสาหกรรมภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนประเภทช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ ภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 กรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทผาง มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แนวปฏิบัติ (Best Practice) ในการบริหารงานวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เปิดสอนในสาขาช่างยนต์สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ ในระบบทวิภาคี ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์เอกสาร หนังสือ งานวิจัย บทความ วารสาร เว็บไซต์ และเอกสารทางวิชาการอื่น ๆ

2. สัมภาษณ์และคัดเลือกวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนที่เปิดสอนแผนกวิชาช่างยนต์ สาขางานตัวถังและสีรถยนต์และจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคีในแผนกวิชาช่างยนต์ และต้องเป็นวิทยาลัยที่เน้นการให้การศึกษาแก่นักศึกษาที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาและเป็นเด็กบนพื้นที่สูงเด็กชายขอบ

3. นำแนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประเมินสร้างแบบสอบถามและแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้ครอบคลุมโดยใช้แบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model)

4. นำแบบสอบถามทดสอบหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 45) ได้ค่าความเชื่อมั่นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) เท่ากับ .93 ค่าความเชื่อมั่นของเจ้าของสถานประกอบการ เท่ากับ .85 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง เท่ากับ .90 และ ค่าความเชื่อมั่นของนักศึกษา เท่ากับ .93 จากนั้น นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล

5. กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน แบ่งเป็น ครูแผนชางยนต์ 7 คน นายกองค์กรวิชาชีพ ในอนาคต 1 คน คณะกรรมาการสถานศึกษา 3 คน ผู้แทนสถานประกอบการ 45 คน ผู้ปกครอง 54 คน และ นักศึกษา 50 คน

4. สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนที่เป็นเครือข่ายกับวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทฟาง กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้ประกอบการที่มีนักเรียนจากวิทยาลัยเครือข่ายไปทำงาน และฝึกงานในสถานประกอบการ กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน และกลุ่มที่ 4 นักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทฟางและเครือข่าย โดยใช้โมเดลการประเมินระบบการบริหารและการจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทฟาง ประภทช่วงอุตสาหกรรมาการสาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ภายใต้้นโยบายประเทศไทย 4.0 ด้วยตัวแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผล การวิเคราะห์ภาพรวมทั้ง 4 ด้านของสภาพการบริหาร และการจัดการ สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนประภทช่วงอุตสาหกรรมาการสาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ภายใต้้นโยบายประเทศไทย 4.0

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็น		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	
1. การวิเคราะห์การประเมินบริบท (Context Evaluation)	4.23	0.81	มาก
1.1 ด้านกายภาพ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.27	0.84	มาก
1.2 ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.15	0.96	มาก
1.3 ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี	4.28	0.63	มาก

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็น		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
2. การวิเคราะห์การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)	4.28	0.84	มาก
2.1 คุณลักษณะผู้บริหาร 4.0 ด้านธรรมาภิบาล คุณธรรมและซื่อสัตย์	4.27	0.89	มาก
2.2 คุณลักษณะผู้บริหาร 4.0 ด้านวิสัยทัศน์	4.27	0.81	มาก
2.3 คุณลักษณะผู้บริหาร 4.0 ด้านภาวะผู้นำ บริหารตนเองและบริหารมืออาชีพ	4.28	0.77	มาก
2.4 คุณลักษณะผู้บริหาร 4.0 ด้านทักษะการบริหารที่ทันสมัย	4.31	0.9	มาก
3. การวิเคราะห์การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)	4.26	0.88	มาก
3.1 การวางแผน และการจัดองค์กร ด้านการกำหนดแผน วิเคราะห์จัดทำแผน	4.2	0.98	มาก
3.2 การวางแผน และการจัดองค์กร ด้านการแบ่งงานการกระจายอำนาจ	4.27	0.92	มาก
3.3 การวางแผน และการจัดองค์กร ด้านการสร้างทีมงานกรมอบหมายงานการจัดระบบโครงสร้าง	4.24	0.93	มาก
3.4 การวางแผน และการจัดองค์กร ด้านเครือข่าย การประสานงานและความร่วมมือ	4.25	0.85	มาก
3.5 การติดตามและการควบคุมองค์กร ด้านการพัฒนา จูงใจสนับสนุนและให้โอกาส	4.28	0.82	มาก
3.6 การติดตามและการควบคุมองค์กร ด้านการควบคุมมาตรฐานคุณภาพการวัดประเมินผล	4.28	0.83	มาก
3.7 การติดตามและการควบคุมองค์กร ด้านการติดตามตรวจสอบปรับปรุง แก้ไข และสรุปผล	4.26	0.87	มาก
4. การวิเคราะห์การประเมินการประเมินผลผลิต (Product Evaluation)	4.18	0.93	มาก
4.1 ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ในศตวรรษที่ 21	4.24	0.88	มาก
4.2 ด้านความสำเร็จของแผนกวิชา (Impact)	4.13	0.98	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.22	0.86	มาก

จากตารางที่ 1 สภาพการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ประเภทช่างอุตสาหกรรมตามผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น ในภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความคิดเห็นทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.86) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.84) ด้านกระบวนการ ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.88) ด้านบริบท ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.81) และด้านผลผลิต ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.93) ตามลำดับเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านบริบทการอาชีวศึกษาช่างอุตสาหกรรม 4.0 ทุกข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.63) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ครูและบุคลากร และหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.96) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) คุณลักษณะผู้บริหาร 4.0 ด้านทักษะการบริหารที่ทันสมัย ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.90) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ คุณลักษณะผู้บริหาร 4.0 ด้านธรรมาภิบาล คุณธรรมและซื่อสัตย์ ($\bar{X}=4.2$, S.D.=0.89), ด้านกระบวนการบริหาร (Process) ทุกข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การติดตามและ การควบคุมองค์กร ด้านการควบคุมมาตรฐานคุณภาพการวัดประเมินผล ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.83) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การวางแผน และการจัดองค์กร ด้านการกำหนดแผน วิเคราะห์จัดทำแผน ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.98), และด้านผลผลิต (Product) ทุกข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ในศตวรรษที่ 21 และความสำเร็จของการอาชีวศึกษาช่างอุตสาหกรรม ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.88) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความสำเร็จของสถานศึกษาช่างอุตสาหกรรม ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.98)

จากข้อมูลข้างต้น ได้วิเคราะห์แนวการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนประเภทช่างอุตสาหกรรมสาขาช่างยนต์ สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทปางระบบทวิภาคี โดยจัดลำดับความต้องการจากสถานประกอบการเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ คุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนการสอน คุณภาพการบริหารจัดการ คุณภาพความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ภาควิชา และคุณภาพด้านความดีเด่นของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามลำดับ ซึ่งความต้องการนี้สอดคล้องกับนโยบายการจัดตั้ง การบริหาร และการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนประเภทช่างอุตสาหกรรมสาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล ในด้านการปฏิรูปการศึกษาไทย

นโยบายและทิศทางของกรมอาชีวศึกษา อีกทั้งยังเชื่อมโยงกับภาวะความต้องการแรงงานภาคอุตสาหกรรมธุรกิจยานยนต์ และโอกาสในการศึกษาของกลุ่มนักเรียนชายขอบดังนี้

1. ขับเคลื่อนแผนพัฒนาการอาชีวศึกษาสู่สถานศึกษา กำหนดแนวทางให้ผู้เรียนด้านตัวถังและสีรถยนต์ มีความรู้ เป็นกำลังคนมีทักษะความสามารถด้านวิชาชีพที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

2. พัฒนาระบบการบริหารจัดการแนวใหม่ ยกระดับคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา แผนกวิชาช่างอุตสาหกรรม ให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมและมาตรฐานสากล

3. สร้างความเข้าใจและปรับทัศนคติของสังคม ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาที่สามารถผลิตกำลังคนสายอาชีพที่มีเกียรติและมีศักดิ์ศรี เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับนักเรียนชายขอบ

4. พัฒนาให้ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถขับเคลื่อนระบบคลังปัญญาอาชีวศึกษา (Intelligent Unit) พัฒนาหลักสูตรด้วยสะเต็มศึกษา การเรียนการสอนระบบดิจิทัล (On-line/Digital Learning Resources)

5. มุ่งให้แผนกวิชาพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการอาชีวศึกษา สามารถเข้าถึงผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ครอบคลุม ทั้งในเมืองและชนบท และบุคคลชายขอบ

6. จัดทำแผนปฏิรูประบบการบริหารภายในแบบมีส่วนร่วม จัดระบบตรวจสอบการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาแบบยืดหยุ่น จัดสรรงบประมาณบุคลากร ที่มีรายละเอียดการกำหนดเป้าหมาย และการกำกับติดตามประเมินผลที่ชัดเจนสามารถสะท้อนผลสัมฤทธิ์ของโครงการได้อย่างแท้จริง

7. มีการขับเคลื่อนระบบเครือข่ายการบริหาร ประสานงาน ร่วมมือระหว่างวิทยาลัยที่เปิดสอนช่างยนต์สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ ด้วยกัน ในระดับอาชีวศึกษาจังหวัด ระดับภาค ระดับสถาบันการอาชีวศึกษา คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ) รวมทั้งระหว่างสอศ. กับอุดมศึกษา ร่วมพัฒนาหลักสูตร

8. พัฒนาระบบการติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน (Project – Based Management) พัฒนาระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพ เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ มีการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์อย่างสม่ำเสมอ

5. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้วิเคราะห์การบริหารและการจัดการศึกษาด้วยตัวแบบการประเมิน CIPP Model ประกอบด้วย **1) บริบท** (Context Evaluation) ด้านกายภาพ ด้านอาจารย์และบุคลากร และด้านหลักสูตร ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก **2) ปัจจัยนำเข้า** (Input Evaluation) คือ คุณลักษณะของผู้บริหาร ได้แก่ ธรรมาภิบาล คุณธรรม ความซื่อสัตย์ วิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ การบริหารตนเองการบริหารงานแบบมืออาชีพ และทักษะการบริหารที่ทันสมัย ทั้งหมดอยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเจลิยว ศุภสร (2545, น. 73) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่และด้านวิสัยทัศน์ **3) กระบวนการ** (Process Evaluation) ประกอบด้วย การกำหนดแผน การแบ่งงาน การกระจายอำนาจ การสร้างทีมงาน การมอบหมายงานและ จัดระบบโครงสร้าง การประสานงานทำความเข้าใจ การพัฒนาจิตใจ การสนับสนุนและให้โอกาส การควบคุมมาตรฐาน คุณภาพการวัดและประเมินผล การติดตาม ตรวจสอบ แก้ไข สรุปผล อยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นเดียวกับงานวิจัยของนริศ มหาพรหมวัน (2561) พบว่า การบริหารงานสถานศึกษาเอกชนสู่มาตรฐานสากลควรมี อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ สื่อสารกระตุ้นให้บุคลากรให้มีแรงบันดาลใจ สร้างสัมพันธภาพและความร่วมมือระหว่างกัน ให้รางวัลตามสถานการณ์เมื่อบรรลุวิสัยทัศน์และ เป้าประสงค์ของโรงเรียน และ **4) ผลผลิต** ได้แก่ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา และ ความสำเร็จของแผนวิชา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมพล ขำจิตร (2551) ที่พบว่า สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของอาชีวศึกษา มีผลต่อคุณภาพของ นักศึกษาเนื่องจากหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนต้องเป็นหลักสูตรที่สร้างร่วมกันระหว่าง สถานศึกษาและสถานประกอบการ เนื่องจากสามารถนำความต้องการของสถานประกอบการมา กำหนดคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา และให้มีการติดตาม ประเมินผลการทำงานโดยความร่วมมือทั้งสองฝ่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ตลอดจนนำนักศึกษาที่มีผลการประเมินจาก สถาบันและสถานประกอบการมาเป็นต้นแบบในการพัฒนานักศึกษาในรุ่นต่อไป

สำหรับปัญหาและอุปสรรคพบว่า ผู้เรียนและผู้ปกครองขาดข้อมูลความต้องการของ สถานประกอบการและปัญหาอีกประการคือความไม่สอดคล้องระหว่างเนื้อหาหลักสูตรกับความ

ต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งมีสาเหตุมาจาก 1) ระบบการจัดทำเนื้อหาหลักสูตรที่ถูกกำหนดโดยอาจารย์ในวิทยาลัยเป็นหลัก และ 2) อาจารย์เกือบทั้งหมดไม่มีประสบการณ์การทำงานในภาคปฏิบัติ เมื่อปัจจัยทั้ง 2 อย่างมาประกอบกันทำให้การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรเต็ม ไปด้วยเนื้อหาที่กำหนดโดยอาจารย์ หลักสูตรที่ออกแบบมาจึงมีลักษณะเป็น “เชิงวิชาการ” มากกว่า “เชิงปฏิบัติ” (ณัฐสิริ รัชเกียรติวงศ์, 2559, น. 8) ความรู้และทักษะของนักเรียนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยพลกฤษ์ เสรีรักษ์ (2557) ดังนั้นวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ทพาส จึงมุ่งเน้นเรื่องความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนาากำลังคนของประเทศ ในมิติของความต้องการ (Demand Side) และมิติของการผลิต (Supply Side) พบประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา คือส่วนใหญ่ไม่ได้อิงด้านความต้องการของประเทศ (Demand Driven) สถาบันหรือสถานศึกษาต่างๆ เลือกผลิตกำลังคน ไปตามขีดความสามารถทางทรัพยากรของตนเอง (Supply Driven) ทำให้เกิดปัญหาคนว่างงานไปพร้อมๆ กับปัญหาการขาดแคลนกำลังคน ซึ่งสอดคล้องกับ แก้วขวัญ ตั้งติพวงศ์กุล (2555) ที่พบว่า สถานศึกษาที่ผลิตกำลังแรงงานให้กับประเทศคือสถาบันอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมามีได้ละเลยความสำคัญของการอาชีวศึกษาทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง ครูในสถานศึกษาต่างๆ ส่งผลให้ผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษาลดลงและโยนไปถึงคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาที่มาจากความไม่สอดคล้องระหว่างความรู้ ทักษะที่สถานประกอบการต้องการกับความสามารถในการผลิตกำลังคนของสถาบันการศึกษา

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีของอาชีวศึกษา ต้องอาศัยโจทย์และความต้องการของสถานประกอบการ โดยความรู้ด้านการศึกษาและถ่ายทอดจากในชั้นเรียน ส่วนทักษะได้จากการฝึกฝน การลงมือปฏิบัติในสถานประกอบการ ซึ่งระบบทวิภาคีของอาชีวศึกษาได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง วิทยาลัยได้ใช้งานวิจัยและโจทย์จากสถานประกอบการมาพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการ และพัฒนา กำลังคนให้ตรงกับสถานประกอบการตรงกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่จะต้องมีทั้งทักษะวิชาการ (hard skills) และทักษะการทำงาน (soft skills) ลดระยะเวลาการทำงานทำของนักเรียน ครูได้

ประสบการณ์การทำงานกับภาคเอกชน ภาคเอกชนได้แรงงานที่มีทักษะฝีมือ ที่สำคัญนักเรียนได้ฝึกทักษะที่หาไม่ได้จากในห้องเรียนสั่งสมเป็นประสบการณ์เพื่อนำไปพัฒนาเป็นความเชี่ยวชาญของตนเองในการหารายได้ ในลักษณะของการเคลื่อนย้ายกำลังคนจากสถานศึกษาไปปฏิบัติงานในภาคเอกชน (Talent Mobility Model) และควรที่จะพัฒนารูปแบบ Talent Mobility ให้ครอบคลุมทั้งอาชีวศึกษาเอกชนและภาครัฐ

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดอบรมเรื่องการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับอาจารย์และบุคลากร ครูฝึกในสถานประกอบการ เพื่อให้เห็นความสำคัญและมีกระบวนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีให้มีทิศทางที่ชัดเจนควรจัดรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่น และความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

1.3 สถานประกอบการควรนำคู่มือแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ไปประชุมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อเป็นการกำหนด แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ทั้งกระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่เป็นระบบร่วมกัน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนระบบทวิ ภาคีได้มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.4 สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาเอกชน และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรมีการกำหนดมาตรฐานและวิธีการประเมินการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาให้เป็น สถานศึกษาที่มีความต้องการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.5 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควร นำข้อมูลปัญหาที่เกิดจากการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในแต่ละพื้นที่ นำไปวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติจัดการศึกษา ระบบทวิภาคี

1.6 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรมีการจัดสัมมนา สถานศึกษาอาชีวศึกษา ของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อ พัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในอนาคตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ใน สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดตั้ง และกลไกการประสาน ส่งเสริม เครือข่ายที่เหมาะสมเพื่อการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษา

2.3 ควรเผยแพร่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการในจัดตั้ง การบริหาร และการ จัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนประเภทช่างอุตสาหกรรมสาขาวิชาช่างยนต์ สาขางาน ตัวถังและสีรถยนต์ภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษานอร์ฟอล์ก ที่ประสบ ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ โดยจะเห็นได้จากจำนวนนักศึกษาเพิ่มมากขึ้นในทุกๆ ปีการศึกษา แต่ยังคงมีการควบคุมคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำตามตรงตามสาย อาชีพตัวถังและสีรถยนต์ทุกคน ผู้ที่อยู่ในระหว่างเรียนมีรายได้ประจำ และเมื่อจบการศึกษายัง สามารถต่อยอดธุรกิจของตนเองได้ในอนาคต วิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาสามารถศึกษา นำไปเป็นต้นแบบต้นแบบการจัดการจัดการสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชนประเภทช่างอุตสาหกรรมสาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานตัวถังและสีรถยนต์ได้ อย่างมีคุณภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- แก้วขวัญ ตั้งติพงศ์กุล. (2555). วิฤติแรงงานไทย. "เศรษฐ ธรรมศาสตร์ ตลาดวิชา" วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 4(13), 1-3.
- เฉลียว ศุภพร. (2545). คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามทัศนะของผู้บริหารครูและ คึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติจังหวัดอุบลราชธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ชัยพลกษณ์ เสรีรักษ์. (2557). เด็กได้ฮิตเรียนศาสนาว่าสายอาชีพ สอศ.หนักใจเพิ่มยอดยาก. สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/qol/viewnews.aspx?NewsID=9570000041615>

- ณัฐสิริ รัชเกียรติวงศ์. (2559). *การปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ (ทีดีอาร์ไอ).
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นริศ มหาพรหมวัน. (2561). *รูปแบบสมรรถนะผู้นำโรงเรียนเอกชนสู่มาตรฐานสากล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สมพล ขำจิตร. (2551). *การพัฒนารูปแบบการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อเพิ่มคุณภาพนักศึกษาตามความต้องการกำลังคนระดับอาชีพเทคนิค*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). *รายงานประจำปี สอศ*. กรุงเทพฯ: พรานนก.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.